

سواد رسانه‌ای

ضمیمه نوجوان

شماره ۴۶ ■ ۹ بهمن ۱۳۹۹

نوجوان
سواد رسانه‌ای

در قرن ۲۱ مردم قربانی جنگ

رسانه‌ها (نه!) شدند

آخرین کوک را که به بال‌های نقره‌ای رنگم زد؛ به سمت سالی دور در آینده پرواز کردم. وقتی رسیدم، بوی شکوفه‌های بهارنارنج، که از پنجره با عجله به داخل خانه می‌دویدند. نوید دادند که درست در میانه بهار فرود آمده‌ام.

فاطمه محبی
مدال‌آور المپیاد
سواد رسانه‌ای

در خانه قدم می‌زدم و اطرافم را با دقت رصد می‌کردم. هرچند به موضوعات جنایی علاقه ندارم اما کتابی که روی میز قرار داشت عجیب مرا به خود جذب کرد. روی جلدش بزرگ حک شده بود: «در قرن ۲۱ میلادی مردم قربانی جنگ رسانه‌ای و طلب قدرت استکبار، (نه!) شدند.» کتاب را به سرعت ورق می‌زدم و خلاصه حوادث آن را در ذهنم مرور می‌کردم...

«در روزگار قدیم و حوالی سال ۱۳۹۵ شمسی راکت فالگون ناین شرکت اسپیس ایکس روی سکوی پرتاب منفجر شد و نه تنها موجب خسارتی چند میلیون دلاری برای اسپیس ایکس شد، بلکه ماهواره ۲۰۰ میلیون دلاری ساخته صنایع هوافضای اسرائیل را نیز نابود کرد. این ماهواره، آموس ۶، بنا بود بخشی از پروژه بزرگ فیسبوک در فراهم کردن اینترنت در کل کره زمین باشد.»

حتی پلک نمی‌زدم! داشت ریشه ماجرای جالبی را می‌گفت. «مارک زاکربریگ، مدیر و مؤسس فیسبوک، در فیسبوک اعلام ناراحتی کرده و شکست اسپیس ایکس را باعث شکست ماهواره خودشان دانسته بود. این موضوع به مذاق رئیس اسپیس ایکس، ماسک، خوش نیامده بود و این آغاز نبردی بین این دو نفر شد!»

صفحه‌ها را با عجله ورق می‌زدم، می‌خواستم نتیجه را زودتر بفهمم. این نام‌ها، برایم آشنا بودند.

«برایان اکتون که یکی از مؤسسان واتس‌آپ است و آن را به قیمت ۱۹ میلیارد دلار به فیسبوک واگذار کرده بود، حدود دو سال بعد پویشی با هشتگ «فیسبوک را پاک کنید» در توییتر راه انداخت. این اتفاق بعد از مجادلات حقوقی واتس‌آپ بر سر اشتراک‌گذاری اطلاعات شخصی کاربران بود. همان موقع ماسک از این موضوع حمایت کرد و اقداماتی نیز انجام داد.»

واتس‌آپ! یاد جنگال و ماجرای حریم خصوصی و در سال‌های نه‌چندان نزدیک، افتاده بودم.

«اواخر سال ۱۳۹۸ شمسی بود که ایلان ماسک از این هشتگ استفاده کرد و این ادامه رقابت او با زاکربریگ را نشان می‌داد. بعد از مدتی ایلان ماسک در توییتری مردم را به استفاده از پیام‌رسان سیگنال دعوت کرد و دور از ذهن نیست اگر تصور کنیم این کار برای ضربه زدن به فیسبوک بوده است.»

داشتم فکر می‌کردم اهمیت استفاده از یک پیام‌رسان ساده چقدر است که در دنیا به خاطرش انواع جنگ رخ می‌دهد. اگر واقعا اطلاعات ساده افراد آن قدر مهم است، پس چرا آن را به راحتی در اختیار دشمنان قرار می‌دادیم؟ «آن روزها امکان دسترسی شبکه‌های مختلف به اطلاعات شخصی کاربران در فضای مجازی مساله جدیدی نبود بلکه مهم شفافیت در دسترسی‌ها، امنیت و رعایت حریم شخصی بود. چیزی که جنگال واتس‌آپ را ایجاد کرد این بود که اعلام شد اطلاعات کاربران واتس‌آپ در اختیار فیسبوک قرار می‌گیرد! اطلاعاتی که مدت‌ها سوءاستفاده از آنها برای مقاصد تجاری، سیاسی و... مورد بحث و جدل قرار گرفته بود.»

چشم‌انرم را بستم و محکم فشار دادم، دلم نمی‌خواست بقیه ماجرا را بدانم، فقط می‌خواستم برگردم تا بقیه ماجرا را بسازم!

اینترنت، خوب یا بد؟!

الهام نبینی
مدال‌آور المپیاد
سواد رسانه‌ای

خیلی‌ها با شنیدن اینترنت ملی، سرعت کم و محدود شدن دسترسی به اینترنت و از این حرفا میاد تو ذهنشون. حالا بیاین ببینیم اصلا اینترنت جهانی و اینترنت ملی چی هست. شبکه اینترنت یک شبکه عظیم از رایانه‌هاست که به صورت زنجیروار به هم متصلند و هر حلقه از این زنجیر با استفاده از اینترنت با دیگری ارتباط می‌گیره. فکر نمی‌کنید توی شبکه به این بزرگی امکان سرقت اطلاعات وجود داشته

باشه؟ داده‌ای که قراره به جایی منتقل بشه باید راه طولانی رو بره و از حلقه‌های مختلف عبور کنه تا به مقصد برسه و توی این راه ممکنه مورد رویت قرار بگیره. همیشه سعی بر این بوده که داده‌ها از کوتاه‌ترین راه منتقل بشن تا امنیت بیشتری داشته باشن. با این حال ممکنه اطلاعات از مسیری دورتر منتقل بشه. حالا اینترنت ملی اینجا به کار میاد. این اینترنت در کنار اینترنت جهانی به صورت موازی قرار می‌گیره و باعث میشه ارتباطات داخل کشور بهتر و راحت‌تر صورت بگیره. اطلاعاتی که داخل یک کشور رد و بدل میشه ممکنه جایی خارج از مرزها عبور کنه و این هم هزینه اضافه در بر داره و هم سرعت رو پایین میاره و از همه مهم‌تر مشکلات اطلاعاتی و امنیتی به وجود میاره. ولی با اینترنت ملی اطلاعاتی که در کشور برقرار میشه قرار نیست از بیرون کشور عبور کنه و علاوه بر امنیت بالا به خاطر نزدیک بودن سرورهای اینترنت سرعت بالاتر و هزینه خیلی کمتری رو برامون رقم میزنه. تا الان کشورهای مثل چین، کره جنوبی، آلمان و برزیل دست به توسعه شبکه ملی اینترنت شون زدن. ما هم می‌تونیم با ایجاد اینترنت ملی فضایی امن و راحت‌تر رو برای خودمون ایجاد کنیم. چطوره همین حالا به سر به اپلیکیشن‌ها و سایت‌های ایرانی که نمونه ملی‌آپ‌های دیگه هستن بزنی، به امتحانش می‌ارزه.

گردن کلفت‌های رسانه

مریم امام
مدال‌آور المپیاد
سواد رسانه‌ای

چند وقت پیش برای همه کاربرای واتس‌آپ به پیام به روزرسانی اومد که توی اون گفته شده بود طبق سیاست‌های جدید حریم خصوصی واتس‌آپ یا باید داده‌های شخصی خودتون رو با فیسبوک به اشتراک بذارین یا

حساب کاربری تون از ۸ فوریه غیرفعال میشه!

این پیام جاروجنجال زیادی ایجاد کرد به قدری

که آمارها نشون میده واتس‌آپ

بزرگ‌ترین مهاجرت دیجیتال

تاریخ بشر رو بعد از انتشار

اون تجربه کرده و تعداد

زیادی از کاربرانش

رو از دست داده

اما آقا واقعا قضیه

اشتراک‌گذاری

حریم خصوصی

محدود به همین

سیاست جدیدیه؟

فیسبوک، صاحب

واتس‌آپ به شبکه

اجتماعی با بیش از

دو و نیم میلیارد کاربره

که سوابق درخشانی در زمینه

حریم خصوصی داره! در سال ۲۰۱۳

فیسبوک اعلام کرده بود که اطلاعات کاربرانش رو در اختیار دولت‌ها می‌ذاشته. سال ۲۰۱۶ فیسبوک با قرار دادن اطلاعات ۸۷ میلیون کاربر آمریکایی در اختیار ستاد تبلیغاتی ترامپ باعث شد که اونا بتونن با تحلیل روانشناختی اطلاعات کاربران و استفاده از تکنیک مناسب در تبلیغات بر مبنای اونها به پیروزی دونالد ترامپ کمک کنن! طی اظهاراتی تو سال ۲۰۱۳ فیسبوک اعلام کرده بود که حتی به محتوای اون دسته از پیامایی که افراد قبل از ارسال شون منصرف میشن و پاکشون می‌کنن هم دسترسی داره!

اما در مورد واتس‌آپ که یکی از پیام‌رسان‌های متعلق به فیسبوک جالبه که بدویندا اشتراک‌گذاری اطلاعات

خصوصی رو از سال ۲۰۱۶ شروع کرده فقط تفاوتش این بوده که کاربر موقع نصب یا به روزرسانی اگر خیلی با دقت دسترسی‌ها رو می‌خوانده، میتونسته به برنامه اجازه اشتراک‌گذاری اطلاعاتش رو با فیسبوک نده؛ در حقیقت این کار قبلا هم صورت می‌گرفته فقط در این حالت جدید دیگه حق انتخابی در کار نیست و همه به ناچار مجبورن این اجازه رو بدن تا بتونن از برنامه استفاده کنن.

هر چند که ضرر بزرگی که واتس‌آپ از مهاجرت

کاربرانش به پیام‌رسان‌های دیگه دید

باعث شد تا حدی از موضعش

کوتاه بیاد و توضیحاتی بده

تا مخاطب رو قانع کنه

این اشتراک‌گذاری

فقط مربوط

به حساب‌های

بیزینسه و

اطلاعات

خصوصی

افراد جاشون

امنه. هر چند بین

خودمون بـمـونـه،

شما باور نکنید! از طرف

دیگه مهلت استفاده از

واتس‌آپ رو برای کسانی که این

دسترسی رو ندن هم تمدید کرده و

خلاصه سعی کرده بگه ما رو دور نندازید!

نکته جالب توجه اینه که کاربرای اروپایی از این شرط واتس‌آپ مستثنا شدن و لازم نیست برای استفاده از واتس‌آپ اجازه دسترسی به اطلاعاتشون رو به فیسبوک بدن، چرا؟ چون اتحادیه اروپا قوانین سفت و سختی برای حفظ حریم خصوصی کاربرای اروپایی داره و واتس‌آپ هم که نمی‌خواست این حجم از کاربرای اروپایی رو از دست بده مجبور شده اتحادیه اروپا رو استثنا قرار بده. این نشون میده هر جا مسئولان جدیت به خرج دادن و مردم هم مطالبه‌گری کردن در نهایت شرایط با توجه به منافع مردم تغییر می‌کنه حتی اگر طرف مقابل به گردن کلفتی فیسبوک باشه!